

Jordvernalliansen i Innlandet, møte med Regionrådet for Hamarregionen

Hamar, tirsdag 30/11-21,
Lars Opsal jr, talsperson og Guro Breck, sekretær

Hvorfor er jordvern viktig?

- Innen 2050 må verdens tilgang på mat mer enn dobles for å mette en økende befolkning (kilde: FN). Norge har derfor en etisk forpliktelse til å sørge for mest mulig egen matproduksjon.
- I Norge er kun 3 prosent av fastlandsarealet egnet til matproduksjon (dyrket jord, overflatedyrket og innmarksbeiter). Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge.
- Det tar om lag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord gjennom naturlige geologiske prosesser. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs.
- Beredskapshensyn – internasjonal handel er sårbart i en krisesituasjon, f.eks. ved en stor pandemi.

Jordvernalliansen i Innlandet

14 organisasjoner som til sammen har nær **100.000 medlemmer**:

- Naturvernforbundet i Innlandet
- Innlandet Bondelag
- Innlandet Natur og Ungdom
- LO i Innlandet
- Kokkenes Mesterlaug Hed/Opp
- Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN avd. 130)
- Oppland Bonde- og Småbrukarlag
- Hedmark Bonde- og Småbrukarlag
- Hedmark Bygdekvinnelag
- Oppland Bygdekvinnelag
- Internasjonal kvinneliga for fred og frihet/IKFF, avdeling Innlandet
- Oppland Bygdeungdomslag
- Hedmark Bygdeungdomslag
- Norges Miljøvernforbund region Østlandet

Jordvernalliansen i Innlandet

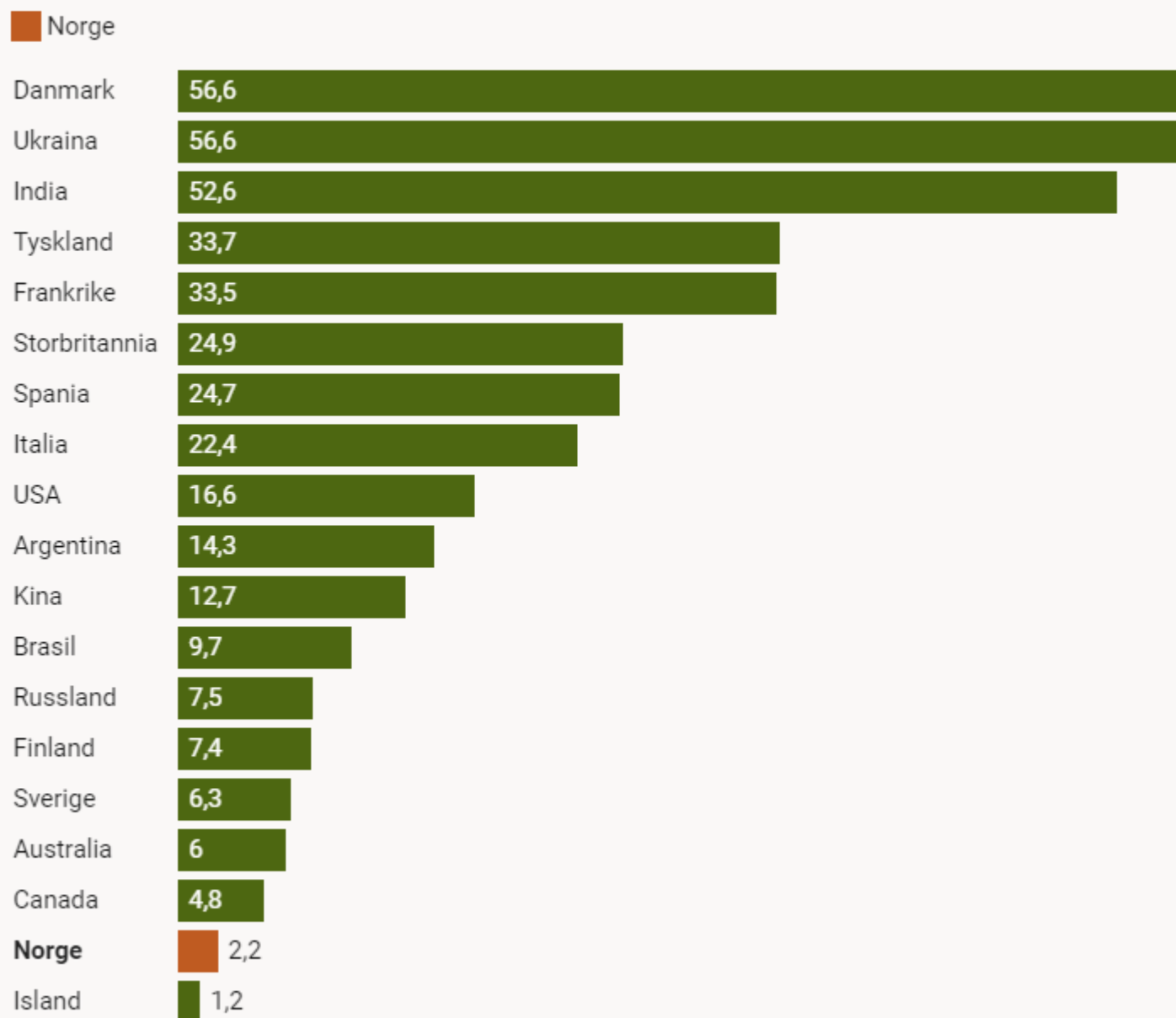
- «Jordvern er ingen bondesak, det er en samfunnssak»
- Partipolitisk uavhengig
- Allianse, ikke medlemsorganisasjon
- Konsentrerer oss om offentlig og privat omdisponering/nedbygging av matjord
- Konstruktiv inngang – foreslå arealbesparende tiltak
- Nasjonalt jordvernmål må innskjerpes – 2000 dekar pr. år
- Hvordan jobber alliansen ?

Arbeid overfor kommunene i Innlandet vedr. arealpolitikk

- Særlig fokus på kommuneplanprosesser.
- Samferdselsutbygging
 - Foreslår arealbesparende tiltak/traseer
 - Støyskjerming, autovern, smalere motorveg

Dyrka jord som del av totalt landareal

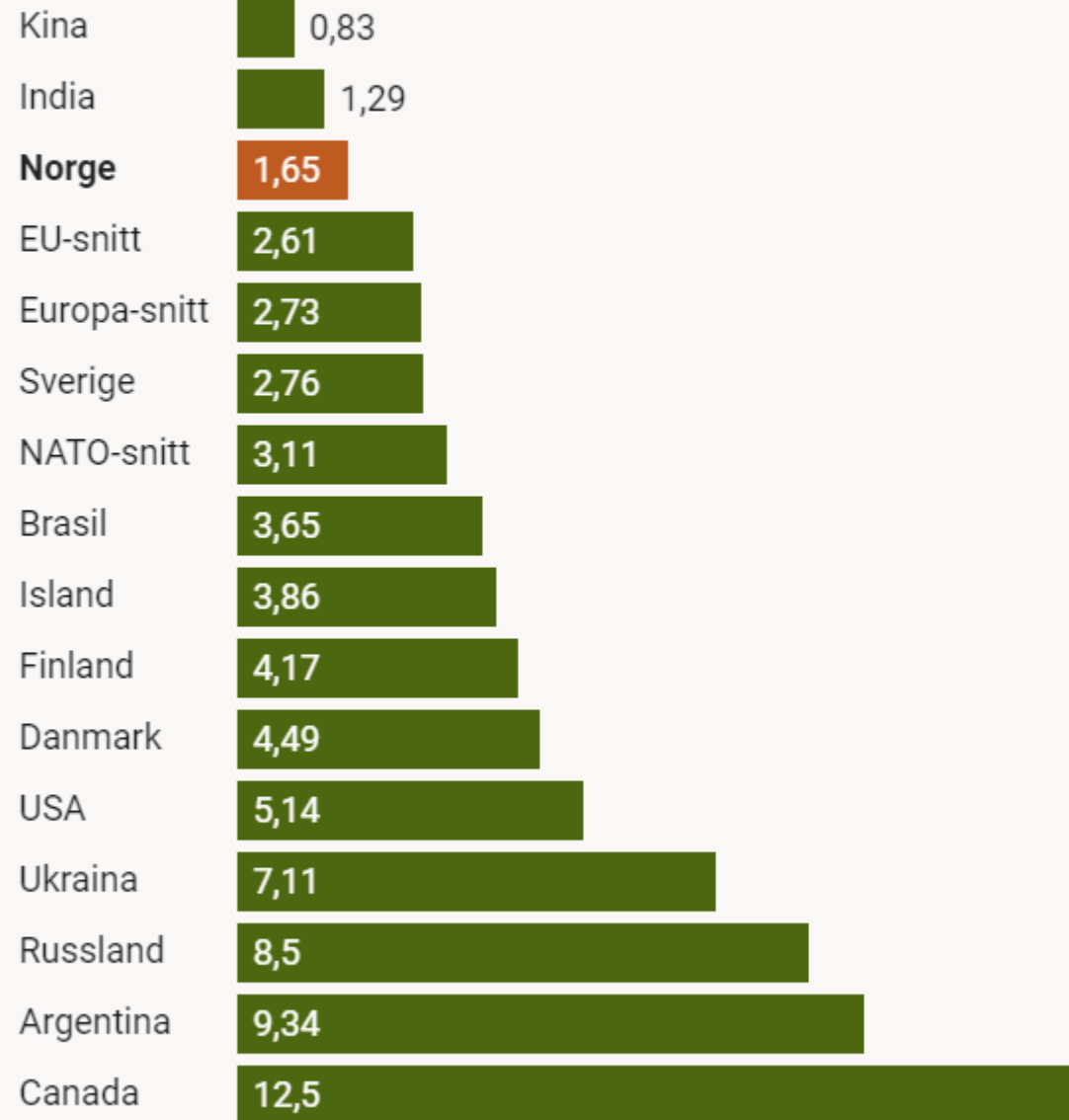
Prosent fulldyrka jord av totalarealet i 2016. For Norges del var prosenten nede i 2,1 i 2020.

Fulldyrka jord per innbygger

Tal i dekar for 2011. I 2020 gjekk arealet med fulldyrka jord pr innb. i Norge under 1,5.

■ Norge

NASJONAL JORDVERNSTRATEGI

- Radikal endring i jordvernpolitikken de siste årene:
 - 2004: nasjonalt jordvernmål om å redusere den årlige omdisponeringa av dyrket mark med 50 prosent innen 2010. Målet ble konkretisert til at den årlige omdisponeringa skulle bli redusert til under 6000 dekar dyrket jord.
 - **Første jordvernstrategi vedtatt desember 2015: årlig omdisponering av dyrket jord skal maksimalt være 4000 daa innen 2020.**
 - **Oppdatert jordvernstrategi vedtatt juni 2021: Årlig omdisponering av dyrket jord skal maksimalt være 3000 daa innen 2025.**

Ny regjering – HURDALSPLATTFORMEN:

▪ Jordvern

- Jordvernet skal styrkes – matjorda er en knapphetsressurs.
- Mer matjord må dyrkes opp, mindre matjord må bygges ned.
- Sikre at jordvern blir et overordnet hensyn i alle saker om arealforvaltning.
- Hensynet til utbygging av industri, infrastruktur og bolig må balanseres bedre mot hensynet til matproduksjon.
- **Nytt langsiktig mål om max. omdisp. 2.000 dekar.**
- Vurdere forbud mot opsjonsavtale på dyrka/dyrkbar mark.
- Gå kritisk gjennom nedbyggingssaker, sees mot jordvernmål.

NASJONAL JORDVERNSTRATEGI

- Jordvernforeninger/-allianser innspill:
 - **Stramme inn jordloven** - vanskeligere å omdisponere matjord.
 - Omdisponering må besluttes av Statsforvalteren (ex. FM).
 - Strengere nasjonale føringer til arealplanleggingen.
 - **Forbud** mot bygging av boliger, industri og handelsbygg på dyrka mark.
 - Redusere jordvernmålet – 4.000 til 2.000 dekar innen 2024 – «nullvisjon» på sikt.

	Omdisp. totalt	2005 - 2020		Kilde: KOSTRA	
1	Ringsaker	1.918			
2	Stange	1.423			
3	Gran	661			
4	Sør-Odal	601			
5	Løten	464			
6	Grue	464			
7	Nord-Fron	438			
8	Hamar	430			
9	Lillehammer	424			
10	Tynset	332			
11	Gausdal	305			
12	Elverum	278			
13	Sør-Fron	273			

07903: Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk, etter statistikkvariabel, region og år

		2005	2006	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Sum 2005 - 2020	Sum 2016 - 2020
K-3411	Ringsaker	150	27	492	151	144	37	244	58	9	14	31	1 918	356
K-3413	Stange	0	133	224	53	11	3	146	47	15	35	457	1 423	700
K-3446	Gran	32	266	6	13	27	25	20	1	28	10	4	661	63
K-3415	Sør-Odal	11	28	1	0	4	1	20	0	15	5	..	601	40
K-3412	Løten	7	56	278	0	30	2	0	0	13	11	10	464	34
K-3417	Grue	0	6	40	1	282	25	0	4	28	10	6	464	48
K-3436	Nord-Fron	0	17	28	6	15	8	0	0	6	0	1	438	7
K-3403	Hamar	3	7	175	21	39	1	66	23	4	14	7	430	114
K-3405	Lillehammer	143	23	0	6	3	6	31	31	11	6	30	424	109
K-3427	Tynset	0	0	68	91	15	28	8	2	10	27	17	332	64
K-3441	Gausdal	53	4	29	3	15	16	0	1	4	6	17	305	28
K-3420	Elverum	35	34	18	13	10	13	17	3	65	5	14	278	104
K-3438	Sør-Fron	0	5	9	5	3	22	0	7	1	1	..	273	9
K-3407	Gjøvik	22	3	0	74	3	10	21	6	1	3	82	263	113
K-3422	Åmot	231	1	0	0	1	0	0	0	1	0	..	249	1
K-3440	Øyer	0	16	0	2	3	5	63	1	6	0	4	229	74
K-3414	Nord-Odal	8	4	6	4	9	1	9	3	26	6	105	228	149
K-3442	Østre Toten	28	5	18	3	0	14	6	15	10	0	0	227	31
K-3437	Sel	15	0	1	60	2	6	0	0	0	1	1	211	2
K-3453	Øystre Slidre	13	5	11	6	5	3	30	3	2	9	..	201	44
K-3401	Kongsvinger	0	0	0	32	14	3	45	1	8	20	17	197	91
K-3428	Alvdal	0	0	6	18	1	1	30	0	2	57	1	157	90
K-3443	Vestre Toten	17	5	2	5	0	59	9	0	0	0	0	152	9
K-3418	Åsnes	5	13	19	6	3	5	5	9	0	7	4	138	25
K-3439	Ringebu	6	20	2	1	9	74	0	0	1	0	..	134	1
K-3449	Sør-Aurdal	18	19	0	30	3	0	0	2	4	4	2	118	12
K-3431	Dovre	8	52	0	11	0	1	0	0	6	0	3	116	9
K-3447	Søndre Land	20	6	4	8	12	15	3	0	0	1	..	108	4
K-3430	Os	9	6	0	4	0	3	0	0	14	32	2	104	48
Totalt:		981	865	1494	687	688	428	862	247	335	335	875	11917	2654

07903: Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk, etter statistikkvariabel, region og år

			2005	2006	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Sum 2005 - 2020	Sum 2016 - 2020
DyrkaJord	1 K-5001	Trondheim	2	208	..	273	49	325	312	182	150	..	135	3300	779
	2 K-1124	Sola	94	227	99	112	95	108	151	1	0	8	51	2865	211
	3 K-5028	Melhus	30	83	489	4	11	6	697	177	34	18	83	2454	1009
	4 K-1108	Sandnes	3	120	101	67	634	257	2297	257
	5 K-3411	Ringsaker	150	27	492	151	144	37	244	58	9	14	31	1918	356
	6 K-3014	Indre Østfold	152	121	104	205	128	1	56	59	24	37	32	1894	208
	7 K-3804	Sandefjord	586	152	21	14	8	..	35	73	30	5	100	1699	243
	8 K-3025	Asker	58	20	76	96	38	72	14	19	230	48	38	1685	349
	9 K-5057	Ørland	50	51	89	33	56	695	130	116	34	19	21	1502	320
	10 K-3413	Stange	0	133	224	53	11	3	146	47	15	35	457	1423	700
	11 K-1121	Time	128	352	32	12	4	70	22	43	27	53	4	1406	149
	12 K-1103	Stavanger	13	37	14	9	206	263	109	27	142	23	30	1317	331
	13 K-3004	Fredrikstad	7	77	14	35	71	19	7	36	5	17	3	1314	68
	14 K-1120	Klepp	160	126	63	56	241	70	14	34	17	26	11	1274	102
	15 K-4601	Bergen	42	25	58	120	118	183	38	29	22	7	57	1267	153
	16 K-1122	Gjesdal	45	660	49	12	120	120	36	18	12	95	20	1247	181
	17 K-3030	Lillestrøm	2	51	21	164	25	37	95	35	133	213	15	1074	491
	18 K-4205	Lindesnes	40	110	107	11	16	85	41	38	2	108	56	1039	245
	19 K-3033	Ullensaker	152	100	0	24	93	0	156	144	139	5	14	987	458
	20 K-3003	Sarpsborg	34	83	191	160	9	90	96	16	57	46	1	968	216
	21 K-3007	Ringerike	2	329	1	2	24	35	16	5	25	7	486	950	539
	22 K-Rest	Delte kommuner og uoppgitt	..	122	123	63	226	38	0	875	38
	23 K-1520	Ørsta	64	212	29	14	15	45	9	43	4	22	5	864	83
	24 K-3803	Tønsberg	24	13	37	75	40	9	2	25	99	94	98	833	318
	25 K-5006	Steinkjer	134	25	95	79	114	84	73	13	9	88	15	811	198

Det finnes dessverre ingen angreknapp!

Takk
for
møtet!